

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Rzecznik Praw Dziecka

Marek Michalak

ZSM.422.23.2018.BM

Warszawa, 7 grudnia 2018 roku

**Pan
Mateusz Morawiecki
Prezes Rady Ministrów**

w trosce o poprawę dostępności do świadczeń zdrowotnych z zakresu psychiatrii dzieci i młodzieży, przekazuję na ręce Pana Premiera raport Europejskiej Sieci Rzeczników Praw Dziecka ENOC pt. „*Child and Adolescent Mental Health in Europe*” oraz oficjalne oświadczenie członków ENOC w sprawie zdrowia psychicznego dzieci w Europie.

Tematem przewodnim dorocznego zjazdu Europejskiej Sieci Rzeczników Praw Dziecka ENOC – który w br. odbył się w dniach 19-21 września w Paryżu – było zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży. Spotkanie miało na celu ocenę sytuacji w zakresie zdrowia psychicznego dzieci w Europie, utworzenie forum dla wymiany informacji i doświadczeń oraz wypracowanie wspólnych wytycznych prowadzących do zapewnienia dzieciom najwyższych standardów w zakresie opieki psychiatrycznej.

Uczestnicy zjazdu dostrzegli w poruszanej problematyce wiele wyzwań takich jak: poprawa dostępu do usług w zakresie zdrowia psychicznego, rozpowszechnianie informacji na temat praw osób młodych poddanych leczeniu psychiatrycznemu, podejmowanie działań zmierzających do zmiany postawy społeczeństwa wobec zaburzeń psychicznych oraz zwalczanie stygmatyzacji osób wymagających specjalistycznego leczenia.

Efektem prac Grupy Roboczej ENOC ds. zdrowia psychicznego dzieci jest wspomniany raport oraz oficjalne oświadczenie Europejskiej Sieci Rzeczników Praw Dziecka.

Raport zawiera analizę bieżącej sytuacji w zakresie psychiatrii dzieci i młodzieży w Europie. Uwzględniono w nim między innymi: definicje zdrowia psychicznego stosowane w poszczególnych krajach, działania podjęte w celu poprawy zdrowia

psychicznego oraz główne trudności zaobserwowane w tym zakresie. W raporcie wskazano także podjęte działania w celu promowania praw dzieci i nastolatków przebywających w szpitalach. Na koniec przedstawiono kwestie związane z wykluczeniem i stygmatyzacją młodych ludzi cierpiących na zaburzenia psychiczne. Przedmiotowy raport wskazuje również na kilka głównych problemów w zakresie zdrowia psychicznego dzieci:

- brak jednolitej metody gromadzenia danych, które umożliwiłyby analizę porównawczą opisywanej problematyki,
- potrzebę utworzenia krajowych strategii na rzecz ochrony zdrowia psychicznego dzieci, a także podjęcie współpracy międzysektorowej we wskazanym zakresie,
- zagwarantowanie poszanowania praw dziecka „pacjenta” w zakresie zdrowia psychicznego, szczególnie prawa do informacji.

Oficjalne oświadczenie ENOC zawiera zalecenia do poszczególnych państw w obszarze zdrowia psychicznego dzieci, opieki zdrowotnej i profilaktyki. ENOC zwraca uwagę na konieczność:

- wprowadzenia i wdrożenia strategii krajowych,
- wprowadzenia i wdrożenia przepisów i standardów opartych na prawach człowieka,
- zwalczania stygmatyzacji poprzez podnoszenie świadomości i działania profilaktyczne,
- promowania edukacji,
- rozwijania wszechstronnej, specjalistycznej opieki zdrowotnej w zakresie zdrowia psychicznego dzieci,
- zapewnienie poszanowania praw dziecka w placówkach zamkniętych,

Warto dodać, iż omawiane oświadczenie ENOC powstało przy wsparciu i udziale Europejskiej Sieci Młodych Doradców ENYA, którzy opracowali listę wytycznych wskazujących na istotne dla młodych kwestie.

Doświadczenia Rzecznika Praw Dziecka pokazują, że na zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży wpływa nie tylko właściwe funkcjonowanie systemu psychiatrycznej opieki zdrowotnej. W opiekę, wsparcie dzieci i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi lub w kryzysie psychicznym zaangażowanych jest szereg osób jak nauczyciele, psychologowie, sieć poradni psychologiczno-pedagogicznych, ośrodki pomocy społecznej, pracownicy socjalni, sądy rodzinne i służby kuratorskie. Ważne jednak jest, aby działania poszczególnych instytucji odpowiednio skoordynować, tym samym umożliwiając udzielenie adekwatnej pomocy potrzebującym dzieciom.

Wyrażam więc głęboką nadzieję, że przekazany raport oraz oświadczenie ENOC będą inspiracją do dalszych działań na rzecz ochrony zdrowia psychicznego małych dzieci, jak również zostaną wykorzystane w pracach Rządu oraz w działaniach polskich organów, przyczyniając się tym samym do pełniejszej ochrony praw dziecka oraz poprawy dostępu do usług w zakresie zdrowia psychicznego.

Łaryneta Szustak

Marek Szustak

Załączniki:

- *ENOC 2018 report on child and adolescent mental health in Europe,*
- *ENOC position statement on Child Mental Health.*